

СТАНОВИЩЕ

От доц.д-р Екатерина Димитрова Иванова /Керемидарска/ по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент”, в Научна област: 3. Социални, правни и стопански науки, Професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата / Теория и история на културата (Архетипни символи от тракийската култура). Конкурсът е обявен в Държавен вестник, бр. 57 от 11.07. 2023 г. от Факултет по изкуствата на Югозападния университет „Неофит Рилски”, Катедра Културология

Единствен участник в обявения конкурс е гл. ас. д-р Антон Иванов Генов, преподавател в катедра „Културология” при Факултета по изкуствата в ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград.

Антон Генов е роден на 29 юни 1980 г. в гр.Пазарджик. През 2004 г. завършва бакалавърска степен в катедра Културология, ЮЗУ „Неофит Рилски” със защита на тема „Древното езическо наследство в българската народна вяра / по материали от Западните Родопи /”.

През 2012г. завършва магистърска програма в същата катедра „Културна анимация и социализация на културното наследство”. Защитава магистърска теза на тема ; „Мегалитни и скално изсечени паметници в България. Опазване и социализация”.

2013 г. е редовен аспирант в катедра Културология, а през 2015 г. е назначен за асистент в катедрата. Води семинарни занятия по дисциплините ; „Древни култури в българските земи”, „Средновековна култура.”

През 2017 г. защитава успешно дисертационен труд на тема: “ Скални светилища в Рило-Родопския масив. Семантични и функционални аспекти” в професионално направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата.Чете лекции по „Древно тракийско наследство”, Културата на етруските”, „Туризм на Балкански регион”, „Национални туристически обекти в България”, „Културно профилиране на туристическите дестинации”, „Културологични изследвания”. Води семинарни упражнения по ; „Древни култури – 1 и 2 част”.

2018 г. е назначен за главен асистент в катедрата по Културология.

Кандидатът гл.ас.д-р Антон Генов отговаря на минималните изисквания и допълнителните изисквания на ЮЗУ „Неофит Рилски” за заемане на академичната длъжност „доцент”. От максималните изисквания – 430 точки, той е декларирал 585 т.

Гл.ас.д-р Антон Генов представя за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” 20 подбрани научни публикации. От тях – 2 самостоятелни монографии, 1 колективна монография и 17 статии.

Монографичният му труд „Обожествена природа – скални светилища от Рила

„Пирин и Западни Родопи и скални светилища в Източните Родопи – семантични и функционални аспекти.“ е издаден 2018 г./408 с./ . Монографията съдържа - предговор, въведение и три основни глави с приложение от богат снимков материал. Теренните изследвания са проведени с проучвания на редица съоръжения в скална среда, характеризиращи се от археологическата наука като култови обекти. Тези обекти са обект на проучване от поколения изследователи преди това, но наблюденията на автора показват наличие на определена закономерност при избора на мястото и средата на скалното пространство. Този тип светилища са разположени и почитани върху скала, връх или пещера.

Авторът разглежда паметници от един ограничен регион – планинската зона на Южна България и конкретно Рило-Родопския масив. Този масив в географски и хронологичен обхват, авторът смята като преходен регион между древната култура на Източното Средиземноморие и континентална Европа. За долна хронологична граница на тези скални светилища от посочения регион се смята IV хилядолетие пр.Хр. и продължава до нашата съвременност.

Самата монография включва ; Културно – исторически семантични и функционални аспекти на скалните светилища ; във втората глава е разгледана „Сакрална география, семантични и функционални аспекти на скалните светилища в Рила, Пирин и Западните Родопи; трета глава отразява „Скални светилища в Източните Родопи – семантични и функционални аспекти“.

Вторият монографичен труд с който гл.ас.д-р Генов участва в конкурса е „Архетипни символи и образи от тракийската култура и изкуство“, издадена от Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, 2023 г.

Хабилитационният труд се състои от увод и пет основни глави, заключение и библиография . Той е продължение на предишната монография на автора „Обожествената природа „ посветена на почитта към скали и върхове в Древна Тракия и превръщането им в светилища под открито небе.

Във втората си монография авторът следва търсеца концепция за проявление на различни архетипни образи и символи на културата в митовете на определени народи. Той избира за основен репер – културата на древна Тракия.

Авторът работи с исторически извори, материални свидетелства и публикации върху тракийската култура. Той избира основни митологични конструкти – образи и символи, които отговарят на най-често срещаните фундаментални архетипи. Те са разгледани в петте основни глави на монографията.

В първа глава „Богинята майка като архетип в древните култури“ авторът посочва примери от Древна Тракия посветени на много женски божества, което сигнализира за ранно формираната фундаментална роля на този мисловен и митологичен конструкт и предопределя неговата трайност.

Втората глава „Архетипът на героя или божественото дете като първообраз на героя – владетел в тракийските земи” е посветена на образите, олицетворяващи мъжкото начало чрез неговата дейна, борбена и оцеляваща страна. В тракийски контекст, този прототипен образ се среща в митовете на различни народи, а в Древна Тракия е обвързан с митологизирането на образа на владетеля.

Трета глава разглежда „Архетипният образ на мъдреца като преход към обожествяване. В нея авторът описва друг модус на образ – този на оттеглят се герой, който се намира на границата с трансцендентното и божественото. Този архетипен образ е така нареченият образ на помощник, мъдрия старец, отшелника.

„Свещеният брак като архетип на логичен завършек и ново начало” е съдържанието на четвърта глава, в която е разгледана митологената на свещения брак. Той е архетипна алегория на отношение между мъжкото и женското начало, което намира отражение в митовете на много народи. Идеята за свещен брак като ритуал за плодородие придобива широка популярност. През последните години тази теория се разглежда по-критично. Добива популярност втората теория за свещения брак, която го разглежда като царски ритуал, който има за цел да затвърди и легитимира царя и неговата божествена власт. Авторът смята, че в еволюиране на обредността от изхранване на населението с усложняване на социалната структура на обществото, има силен символизъм и натоваарване на религията, митовете и образите със социални и политически организации.

В пета глава „Архетипни символи в свещените места на траките” се свързва с избора на свещените пространства в Древна Тракия. Тези места изискват наблюдения на терен и изследване на свещени места, определени като култови центрове на тракийската епоха. При извършване на тези теренни наблюдения се вижда едно материализиране на архетипните символи. Авторът смята, че преди структурирането на архитектурни храмови пространства, древните траки са спазвали някаква зависимост между определени природни дадености и форми на терена.

В заключението си, гл.ас. д-р Генов отбелязва, че в изброените митологични персонажи и сюжети – Великата майка, Божественото дете, Мъдрия старец и Свещения брак се открива проектиране на архетипни образи и символи, които се проектират в заобикалящия ни свят в космогоничен контекст, като свещена география и една обожествена природа.

Изследванията свързани с културната памет и културното наследство в Югозападна България, разкриват архетипни символи при определени природни форми – скали, пещери, планински върхове. Те са свидетелство за хилядолетното им почитане, като свещени места. В тях се долавят следи на дълготрайна култова приемственост.

В посочената от кандидата колективна монография „Мегалитни светилища от Конявската планина и поречието на р.Струма” се сочи, че тези светилища са продължаващ следващ етап от проучванията на скални топоси от западните български

планини. Те са разположени по течението на р.Струма и са свързани с племенната територия на траките – независимите плеонски племена на агриани, дентелети и леси.

Тези топоси в народното съзнание са обвързани с форми на нематериалното културно наследство, лечебни практики и много легенди от Крали Марковия епос, свързани пряко с Конявската планина. Предполага се , че териториалната характеристика на зоната между градовете Дупница и Кюстендил е съжителствало племенното обединение на дентелетите, което има свои сакрални зони. Отбелязва се , че природните дадености на района са отразени и в езическата религия. Тук намират място забележителните минерални извори на Пауталия, скалните феномени в Конявската планина. Всички те са вплетени в сакралната география на местните племена.

Гл.ас.д-р Генов посочва и останалите 17 публикации - статии , студии и колективни трудове, които са с научно рецензиране. Всички те са с голяма научна стойност и имат приносен характер в изследванията на древната тракийска култура у нас и в чужбина.

Гл.ас.д-р Антон Генов взема дейно участие в откриването на фотоизложби, свързани с темите по които работи ; „Изследване на мегалитните паметници в Сърнена Средна гора през 2017 г.;; Мегалитни култови паметници от Балкано-Анатолийския регион – 2019 г.”; „Мегалитни светилища през очите на боговете – 2020 г.”, „Култът към скалата в Балкано-Анатолийския регион през античността”- 2021 г.; „Християнски храмове от Югозападна България” – 2022 г.

Не установявам плагиатство в предложените за конкурса от гл. ас. д-р Антон Иванов Генов монографии, студии и статии .За последната му монография, с която участва в конкурса за академичната длъжност”доцент”, на труда му „Архетипни символи и образи от тракийската култура и изкуство” е извършена проверка за автентичност и текст при която е установено сходство и плагиатство с чужди автори 1%, който е в границите определени със същото решение на Издателски съвет с протокол №2/26.04.2021 г., т.2. Това решение прави ръкописа годен за публикуване от Издателски комплекс „Неофит Рилски „ от 22-02.2023 г.

Имайки предвид всичко гореизложено, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на гл. ас. д-р Антон Иванов Генов научното звание „Доцент“ в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата.

/Теория и история на културата/,/Архетипни символи от тракийската култура/.

09.10.2023 г.

Изготвил становището:доц.д-р Екатерина Керемидарска

OPINION

From Associate Professor Ekaterina Dimitrova Ivanova /Keremidarska/.

Under the competition for the academic position of "associate professor", in Scientific field: 3. Social, legal and economic sciences, Professional direction: 3.1. Sociology, anthropology and cultural sciences / Theory and history of culture (Archetypal symbols from Thracian culture).

The competition was announced in the State Gazette, no. 57 of 11.07. 2023 from the Faculty of Arts of the Southwest University "Neofit Rilski", Department of Cultural studies.

The only participant in the announced competition is Ch. assistant professor Anton Ivanov Genov, professor at the Department of Cultural Studies at the Faculty of Arts in Southwest University "Neofit Rilski", Blagoevgrad.

Anton Genov was born on June 29, 1980 in Pazardzhik. In 2004, he graduated with a bachelor's degree in the Department of Cultural Studies, in Southwest University "Neofit Rilski", with a defense on the topic "Ancient pagan heritage in the Bulgarian folk faith / on materials from the Western Rhodopes /". In 2012 completed a master's program in the same department "Cultural Animation and Socialization of Cultural Heritage". Defends a master's thesis on the topic; "Megalithic and rock-cut monuments in Bulgaria. Conservation and Socialization". In 2013, he was a full-time PHD student in the Department of Cultural Studies, and in 2015 he was appointed an assistant professor in the department.

The candidate leads seminars on the disciplines; "Ancient Cultures in the Bulgarian Lands", "Medieval Culture." In 2017, he successfully defended his dissertation on the topic: "Rock sanctuaries in the Rilo-Rhodope massif. Semantic and functional aspects" in professional direction 3.1 Sociology, anthropology and cultural sciences. He also reads lectures on "Ancient Thracian heritage", Etruscan culture", "Tourism of the Balkan region", "National tourist sites in Bulgaria", "Cultural profiling of tourist destinations", "Cultural studies". The candidate read seminars on; "Ancient Cultures - Part 1 and 2". In 2018, he was appointed as the Ch. assistant professor in the Department of Cultural Studies.

The candidate, Dr. Anton Genov, PhD, fully meets the minimal national requirements and also the additional requirements of the "Neofit Rilski" University for holding the academic position of "associate professor".

Of the maximum requirements – 430 points, he declared 585 points. Assistant Professor Dr. Anton Genov, submits 20 selected scientific publications for participation in the competition for the academic position "Associate Professor". Of them – 2 independent monographs, 1 collective monograph and 17 articles. His monographic work "Deified nature - rock sanctuaries from Rila, Pirin and Western Rhodopes

and rock sanctuaries in the Eastern Rhodopes - semantic and functional aspects" was published in 2018/408 pages/. The monograph contains - a preface, an introduction and three main chapters with an appendix of rich photographic material. The field research was carried out with studies of a number of facilities in a rocky environment, characterized by archaeological science as cult sites. These sites have been the subject of study by generations of researchers before, but the author's observations show the presence of a certain regularity in the choice of the place and environment of the sacred space. This type of shrine is located and worshiped on a rock, mountain or cave. The author examines monuments from a limited region - the mountainous area of Southern Bulgaria and specifically the Rilo-Rhodope massif. This massif in geographical and chronological scope, the author considers as a transitional region between the ancient culture of the Eastern Mediterranean and continental Europe. The lower chronological limit of these rock sanctuaries from the mentioned region is considered to be the 4th millennium BC. and continues to our present day. The monograph itself includes; Cultural-historical semantic and functional aspects of rock sanctuaries; the second chapter examines "Sacral geography, semantic and functional aspects of the rock sanctuaries in Rila, Pirin and the Western Rhodopes; the third chapter covers "Rock sanctuaries in the Eastern Rhodopes - semantic and functional aspects".

The second monographic work, with which Genov participated in the competition is "Archetypal Symbols and Images from Thracian Culture and Art", published by "Neofit Rilski" University Publishing House, Blagoevgrad, 2023. The habilitation thesis consists of an introduction and five main chapters, a conclusion and a bibliography. It is a continuation of the author's previous monograph "Deified Nature" dedicated to the veneration of rocks and peaks in Ancient Thrace and their transformation into sanctuaries under the open sky. In his second monograph, the author follows a searching concept of the manifestation of various archetypal images and symbols of culture in the myths of certain peoples. He chooses the culture of ancient Thrace as the main benchmark. The author works with historical sources, material evidence and publications on Thracian culture. He selects basic mythological constructs – images and symbols that correspond to the most common fundamental archetypes. They are discussed in the five main chapters of the monograph.

In the first chapter, "The Mother Goddess as an Archetype in Ancient Cultures", the author points out examples from Ancient Thrace dedicated to many female deities, which signals the early-formed fundamental role of this mental and mythological construct and predetermines its durability.

The second chapter "The archetype of the hero or the divine child as the prototype of the hero - a ruler in the Thracian lands" is dedicated to the images embodying the male principle through its active, fighting and surviving side. In the Thracian context, this prototypical image is found in the myths of various peoples, and in Ancient Thrace it is tied to the mythologizing of the image of the ruler.

Chapter Three examines “The Archetypal Image of the Wise Old Man as a Transition to Deification. In it, the author describes another mode of that image – that of the withdrawn hero, who is on the border with the transcendent and the divine. This archetypal image is the so-called helper image, the wise old man, the hermit.

"Sacred marriage as an archetype of a logical end and a new beginning" is the content of the fourth chapter, which examines the mythological aspect of sacred marriage. It is an archetypal allegory of the relationship between the masculine and the feminine, which is reflected in the myths of many peoples. The idea of sacred marriage as a ritual for fertility gained wide popularity. In recent years, this theory has come under more critical scrutiny. A second theory of sacred marriage gained popularity, which saw it as a royal ritual intended to solidify and legitimize the king and his divine authority. The author sees in the ritual evaluate from an agricultural fertility ritual to the more complicated political and mythological performance connected with changes in the social structure of society.

In the fifth chapter "Archetypal symbols in the sacred places of the Thracians" is connected with the characteristics of sacred spaces in Ancient Thrace. Dealing with these topics requires field observations and study of sacred sites identified as cult centers of the Thracian era.

The author takes part in such field studies, and observe materialization of those archetypal symbols. The author believes that before the structuring of architectural temple spaces, the ancient Thracians strongly connect their mythological beliefs with observation of natural phenomena and dependence between certain natural features and forms of the terrain.

In his conclusion, Chief Assistant professor. Dr. Genov notes that in the listed mythological characters and plots - the Great Mother, the Divine Child, the Wise Old Man and the Sacred Marriage, there is a projection of archetypal images and symbols that are projected into the world around us in a mythological landscape. That's the way of appearance of a sacred geography and the deified nature. The researches are related to cultural memory and cultural heritage in Southwest Bulgaria and they reveal archetypal symbols in certain natural forms - rocks, caves, mountain peaks. They are a testimony to their millennial veneration as sacred places. Traces of long-lasting cult continuity can be detected in them. In the chapter of the another collective monograph indicated by the candidate, "Megalithic sanctuaries from the Konyavska mountain and the Struma river basin", also is pointed out another ongoing next stage of the studies of rock tops from the western Bulgarian mountains. This time surveys are located along the river Struma and are connected to the tribal territory of the Thracians - the independent Peon tribes, of Agriani, Denteleti and Lei. The same these tops in the popular consciousness are tied to forms of the intangible cultural heritage, healing practices and many legends from the Krali Marko epic tradition, directly related to

the Konyavska mountain. It is assumed that the territorial characteristics of the area between the cities of Dupnitsa and Kyustendil coexisted with the Dentelet tribal association, which had its own sacred areas. It is noted that the natural features of the area are also reflected in the pagan religion. Here are the remarkable mineral springs of Pautalia, the rock phenomena in the Konyavska mountain. All of them are woven into the sacred geography of the local tribes.

Dr. Genov also points very important details in the remaining 17 publications - articles, studies and collective works, which have scientific peer review. All of them are of great scientific value and contribute to the research of the ancient Thracian culture. Dr. Anton Genov takes an active part in the opening of photo exhibitions related to the topics he works on; "Investigation of megalithic monuments in Sarnena Sredna Gora in 2017; Megalithic cult monuments from the Balkan-Anatolian region - 2019"; "Megalithic sanctuaries through the eyes of the gods - 2020", "The rock cult in the Balkan-Anatolian region during antiquity" - 2021; "Christian temples from Southwestern Bulgaria" – 2022.

I do not detect plagiarism in the papers proposed for the competition from ch. assistant professor Anton Ivanov Genov monographs, studies and articles.

His latest monograph, with which he participated in the competition for the academic position of "associate professor", for his work "Archetypal Symbols and images from the Thracian culture and art" was checked for authenticity of the text. Similarity and plagiarism with foreign authors were found in size of 1%, which is in acceptable limits set by the decision of the Publishing Council with protocol No. 2/26.04.2021, item 2. This decision makes the manuscript eligible for publication from "Neofit Rilski" Publishing Complex from 22-02-2023.

Bearing in mind all the above, I propose to the respected scientific jury to award the Ch. assistant professor Anton Ivanov Genov, PhD, with the scientific title "Associate Professor" in professional direction 3.1. Sociology, anthropology and cultural sciences. /Theory and history of culture /Archetypal symbols from Thracian culture/.

09.10.2023 Prepared the opinion: Associate Professor Ekaterina Keremidarska